

UOKiK 1990
2010

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

WYNIKI KONTROLI JAKOŚCI PALIW
REALIZOWANYCH
PRZEZ INSPEKCJĘ HANDLOWĄ
W 2009 ROKU

ZATWIERDZIŁ

PREZES URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

MAŁGORZATA KRASNODĘBSKA - TOMKIEL

WARSZAWA, LUTY 2010

UOKiK 1990
2010

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Opracowanie:
Departament Inspekcji Handlowej UOKiK

I. WSTĘP

System monitorowania i kontrolowania jakości paliw funkcjonuje w Polsce od 1 maja 2004 roku. Głównym celem jego utworzenia było umożliwienie wywiązania się przez nasz kraj z obowiązków wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej (określonych w Dyrektywie 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 1998 roku w sprawie jakości benzyny i olejów napędowych zmienionej Dyrektywą 2003/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 3 marca 2003 roku). Zadania związane z zarządzaniem systemem realizowane są przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a kontrola jakości paliw prowadzona jest przez Inspekcję Handlową.

Począwszy od stycznia 2007 roku, w związku z wejściem w życie nowej ustawy z 25 sierpnia 2006 roku o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. nr 169, poz. 1200 ze zm.), system uległ znacznym zmianom. Rozszerzono zakres kontrolowanych parametrów o tzw. „parametry eksploatacyjne”, kontroli podlegają wszystkie dostępne gatunki paliw (benzyna bezołowiowa Pb 98 i 95, olej napędowy, biopaliwa ciekłe, gaz skroplony (LPG), lekki olej opałowy) oraz cały łańcuch dystrybucyjny (od stacji, poprzez hurtownie, magazyny, przedsiębiorców transportujących paliwa aż po wytwórców paliw).

Rok 2009 był zatem kolejnym, szóstym już, w którym realizowana była kontrola jakości paliw oferowanych na polskich stacjach paliwowych i w hurtowniach. Kontrole te prowadzone są przez inspektorów Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej, którzy dostarczają próbki do badań w akredytowanych laboratoriach, niezależnych od kontrolowanych przedsiębiorców. Liczba podmiotów, które kontrolowane są w ciągu roku przez Inspekcję Handlową utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi ok. 2000 stacji i hurtowni.

Wyniki działań kontrolnych stanowią podstawę do przygotowywania rocznych, zbiorczych raportów o jakości paliw w Polsce, które są przedstawiane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Radzie Ministrów i Komisji Europejskiej.

Wyniki prowadzonych kontroli są dostępne na bieżąco na stronie internetowej UOKiK. Należy pamiętać, że przedstawione w tym raporcie dane mogą ulec zmianie z uwagi na trwające procedury związane z ewentualnym badaniem próbek kontrolnych.

II. WYNIKI KONTROLI

1. KONTROLA JAKOŚCI PALIW CIEKŁYCH

Przedstawiona poniżej tabela prezentuje liczbę skontrolowanych stacji i hurtowni oraz pobranych próbek w poszczególnych województwach.

Lp.	Województwo	Stacje ogółem	Stacje wylosowane	Liczba zbadanych próbek	Stacje wybrane na podstawie informacji o złym paliwie	Liczba zbadanych próbek	Hurtownie	Liczba zbadanych próbek	Producenci i magazynujący	Liczba zbadanych próbek	Liczba zbadanych próbek ogółem
1	Dolnośląskie	136	50	50	86	160	2	2	6	9	221
2	Kujawsko-Pomorskie	65	46	46	19	35	3	4	3	6	91
3	Lubelskie	87	39	39	48	90	1	1	6	7	137
4	Lubuskie	71	26	26	45	80	2	2	1	1	109
5	Łódzkie	102	52	52	50	91	0	0	2	4	147
6	Małopolskie	109	64	64	45	82	0	0	4	6	152
7	Mazowieckie	170	87	87	83	151	3	3	4	7	248
8	Opolskie	41	28	28	13	24	1	1	2	3	56
9	Podkarpackie	73	50	50	23	42	0	0	2	3	95
10	Podlaskie	47	30	30	17	32	0	0	3	5	67
11	Pomorskie	82	42	42	40	71	1	2	5	5	120
12	Śląskie	166	70	70	96	168	0	0	8	10	248
13	Świętokrzyskie	55	34	34	21	36	1	1	0	0	71
14	Warmińsko-Mazurskie	57	29	29	28	53	2	3	2	3	88
15	Wielkopolskie	108	64	64	44	80	4	6	8	11	161
16	Zachodniopomorskie	152	36	36	116	199	8	10	6	7	252
Razem		1521	747	747	774	1394	28	35	62	87	2263

A. Stwierdzone nieprawidłowości

W trakcie kontroli stacji paliw, które zostały wylosowane przez Zarządzającego, stwierdzono że:

- 23 próbki paliw ciekłych nie spełniało obowiązujących wymagań jakościowych, co stanowi 3,08% zbadanych w tym zakresie, w tym:
 - 12 próbek oleju napędowego, co stanowi 3,75%,
 - 11 próbek benzyn, co stanowi 2,58%.

W trakcie pozostałych kontroli stacji paliw, które zostały wybrane na podstawie skarg kierowców, informacji z Policji i negatywnych wyników poprzednich kontroli stwierdzono, że:

- 68 próbek paliw ciekłych nie spełniało wymagań jakościowych, co stanowi 4,88% zbadanych w tym zakresie, w tym:
 - 48 próbek oleju napędowego, co stanowi 6,65%,
 - 20 próbek benzyn, co stanowi 2,98%.

W trakcie pozostałych kontroli stwierdzono, że:

- wśród stacji skontrolowanych na podstawie skarg, badania wykazały, że w 7,3% stacji sprzedawano paliwo nieodpowiadające wymogom rozporządzenia,
- wśród stacji, na które w roku ubiegłym napłynęły skargi, a przeprowadzona wówczas kontrola nie potwierdziła sprzedaży paliwa niewłaściwej jakości badania wykazały, że 6,3% stacji sprzedawało paliwo niespełniające wymagań jakościowych,
- wśród stacji oferujących paliwo niespełniające wymagań jakościowych w poprzednich okresach, badania laboratoryjne wykazały, że w okresie objętym kontrolą 13,2% stacji sprzedawało paliwo niespełniające wymagań jakościowych.

W trakcie kontroli hurtowni paliw oraz producentów i magazynujących paliwa ciekłe stwierdzono, że:

- 4 próbki oleju napędowego, pobranego do badań w hurtowniach, nie spełniały wymagań jakościowych, co stanowi 3,28% próbek zbadanych w tym zakresie (4,44% próbek olejów).

Ponadto, w omawianym okresie, na wniosek Policji, skontrolowano jedną autocysternę, z której pobrano próbkę oleju napędowego. Próbkę ta spełniała wymagania jakościowe.

Warto zauważyć, że przedstawione powyżej wskaźniki nieprawidłowości w zakresie jakości paliw ciekłych uległy nieznacznej poprawie w stosunku do zarejestrowanych w roku 2008, które wynosiły:

- wśród stacji paliw wylosowanych do kontroli **4,2%** zbadanych próbek nie spełniało wymagań jakościowych,
- wśród stacji skontrolowanych na podstawie skarg **6,18%** próbek paliw nie odpowiadało wymogom rozporządzenia.

Nieznaczne pogorszenie zanotowano natomiast wśród skontrolowanych hurtowni, gdzie w roku 2008 **1,37%** próbek paliw nie spełniało wymagań jakościowych.

Procent zakwestionowanych próbek paliw na stacjach w poszczególnych województwach był dość wyraźnie zróżnicowany i różnił się także w zależności od sposobu doboru podmiotów do kontroli.

Lp.	Województwo	Udział procentowy paliw niespełniających wymagań jakościowych na stacjach wylosowanych do kontroli przez Zarządzającego	Udział procentowy paliw niespełniających wymagań jakościowych na stacjach wybranych na podstawie informacji o złym paliwie
1.	Dolnośląskie	2,00	1,88
2.	Kujawsko-Pomorskie	6,52	5,71
3.	Lubelskie	7,69	6,67
4.	Lubuskie	0,00	10,00
5.	Łódzkie	1,92	4,40
6.	Małopolskie	1,56	3,66
7.	Mazowieckie	1,15	1,99
8.	Opolskie	0,00	16,67
9.	Podkarpackie	2,00	2,38
10.	Podlaskie	3,33	0,00
11.	Pomorskie	7,14	4,23
12.	Śląskie	2,86	4,17
13.	Świętokrzyskie	2,94	5,56
14.	Warmińsko-Mazurskie	3,45	3,77
15.	Wielkopolskie	3,13	1,25
16.	Zachodniopomorskie	5,56	9,55

B. Kwestionowane parametry

W omawianym okresie w oleju napędowym kwestionowano następujące parametry (w nawiasach podano liczbę próbek kwestionowanych ze względu na dany parametr w roku 2008 i 2007):

- zawartość siarki – 26 (10) (30),
- temperatura zapłonu – 24 (79) (29),
- zawartość wody – 0 (6) (2),
- skład frakcyjny: 95%(V/V) destyluje do temperatury – 2 (1) (1),
- zawartość estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME) – 4 (3) (1),
- gęstość w temperaturze 15°C – 1 (1) (0),
- lepkość w temp. 40°C – 0 (3) (0),
- temperatura zablokowania zimnego filtra CFPP – 2 (2) (0),
- zawartość zanieczyszczeń – 1 (0) (1),
- odporność na utlenianie - 4 (0) (0).

W omawianym okresie w benzynach kwestionowano następujące parametry (w nawiasach podano liczbę próbek kwestionowanych ze względu na dany parametr w roku 2008 i 2007):

- destylacja (różne punkty destylacji) – 18 (22) (41),
- badawcza liczba oktanowa (RON) – 10 (21) (25),
- prężność par – 4 (37) (24),
- motorowa liczba oktanowa (MON) – 4 (12) (17),
- zawartość węglowodorów typu aromatycznego – 0 (0) (3),
- zawartość siarki – 6 (0) (3),
- zawartość benzenu – 0 (0) (1),
- zawartość tlenu – 1 (0) (1),
- zawartość związków organicznych zawierających tlen: metanol, wymagany stabilizator – 0 (0) (1),

- zawartość związków organicznych zawierających tlen: etery (5 lub więcej atomów węgla w cząst.) – 1 (0) (0),
- zawartość związków organicznych zawierających tlen: etanol – 2 (0) (0),
- wygląd – 0 (0) (1),
- gęstość – 1 (0) (0).

W kwestionowanych próbkach, podobnie jak w latach 2007 i 2008, stwierdzano zdecydowanie więcej przypadków, w których wymagań nie spełniał tylko jeden parametr. Dotyczyło to ponad 85% próbek, w tym 95% próbek oleju napędowego i 67,7% próbek benzyn. W pozostałych przypadkach stwierdzano niezgodność z wymaganiami rozporządzenia kilku parametrów jakościowych.

Biorąc pod uwagę wyniki uzyskane w roku 2009 należy zauważyć, że:

- w dalszym ciągu wśród kwestionowanych próbek paliw ciekłych zdecydowanie dominują próbki oleju napędowego (podobnie jak w latach 2004-2006; jedynie w roku 2007 nieznacznie dominowały próbki benzyn),
- utrzymuje się na niższym (podobnie, jak w latach 2007 – 2008), w porównaniu z latami 2004 – 2006, poziomie liczba próbek kwestionowanych z uwagi na przekroczoną zawartość siarki, tak w oleju napędowym, jak również w benzynach. Podobnie jak w latach 2007 – 2008 przypadki kwestionowania zawartości siarki nie były już tak liczne i zdecydowanie dominujące, jak w latach 2004 – 2006. W roku 2009 zarejestrowano 32 tego rodzaju nieprawidłowości (26 w oleju napędowym i 6 w benzynach). Stwierdzone przekroczenia zawartości siarki wahały się od 11,6 do >500 mg/kg przy normie max. 10 mg/kg (2005 - 5429 mg/kg, rok 2006 – 8288 mg/kg, rok 2007 – 1418 mg/kg, rok 2008 – 833 mg/kg przy normie max. 50 mg/kg),
- w porównaniu do lat ubiegłych nastąpił zdecydowany spadek zawartości siarki w próbkach paliw ciekłych (prawie 93% próbek oleju napędowego oraz niemal 94% próbek benzyn zawierało poniżej 10 mg/kg),
- kolejny rok z rzędu dał się zauważyć wyraźny wzrost ilości biokomponentów zawartych w paliwach ciekłych:
 - w oleju – estrów metylowych kwasów tłuszczowych (w 87% próbek oleju napędowego zbadanych w tym zakresie zawartość FAME była wyższa niż 1,7%(V/V) i dochodziła do 5,5%; niemal 84% próbek oleju zawierało od 3-5,5%(V/V) FAME),
 - w benzynach – etanolu i eterów (prawie 65% próbek benzyn zbadanych w tym zakresie zawierało od 1,7 do 5,3%(V/V) etanolu oraz od 1,7 do 15,3%(V/V) eterów).

2. KONTROLA JAKOŚCI GAZU SKROPLONEGO (LPG)

Lp.	Województwo	Stacje oferujące LPG ogółem	Stacje wylosowane	Liczba zbadanych próbek	Stacje wybrane na podstawie informacji o złym paliwie	Liczba zbadanych próbek	Hurtownie	Liczba zbadanych próbek	Liczba zbadanych próbek ogółem
1	Dolnośląskie	64	50	50	14	14	0	0	64
2	Kujawsko-Pomorskie	41	38	38	3	3	0	0	41
3	Lubelskie	67	44	44	23	23	3	3	70
4	Lubuskie	19	16	16	3	3	0	0	19
5	Łódzkie	62	42	42	20	20	1	1	63
6	Małopolskie	66	47	47	19	19	0	0	66
7	Mazowieckie	110	89	89	21	21	1	1	111
8	Opolskie	29	26	26	3	3	1	1	30
9	Podkarpackie	47	41	41	6	6	0	0	47
10	Podlaskie	33	23	23	10	10	0	0	33
11	Pomorskie	54	42	42	12	12	0	0	54
12	Śląskie	61	49	49	12	12	0	0	61
13	Świętokrzyskie	36	27	27	9	9	0	0	36
14	Warmińsko- Mazurskie	28	21	21	7	7	0	0	28
15	Wielkopolskie	66	55	55	11	11	0	0	66
16	Zachodniopomorskie	58	35	35	23	23	0	0	58
Razem		841	645	645	196	196	6	6	847

A. Stwierdzone nieprawidłowości

W trakcie kontroli stacji paliw oferujących gaz skroplony (LPG), które zostały wylosowane przez Zarządzającego stwierdzono, że:

- 5 próbek gazu skroplonego (LPG) nie spełniało obowiązujących wymagań jakościowych, co stanowi 0,78%.

W trakcie pozostałych kontroli stacji paliw oferujących gaz LPG, które zostały wybrane na podstawie skarg kierowców, informacji z Policji i negatywnych wyników poprzednich kontroli stwierdzono, że:

- 5 próbek gazu LPG nie spełniało wymagań jakościowych, co stanowi 2,55%.

W trakcie kontroli hurtowni paliw:

- wszystkie zbadane próbki gazu spełniały wymagania jakościowe.

Podobnie jak w paliwach ciekłych procent zakwestionowanych próbek gazu LPG na stacjach w poszczególnych województwach był także zróżnicowany i różnił się w zależności od sposobu doboru podmiotów do kontroli.

Lp.	Województwo	Stacje paliw wylosowane do kontroli przez Zarządzającego	Stacje wybrane na podstawie informacji o złym paliwie
1	Dolnośląskie	0,00	7,14
2	Kujawsko-Pomorskie	0,00	0,00
3	Lubelskie	2,27	0,00
4	Lubuskie	6,25	0,00
5	Łódzkie	2,38	5,00
6	Małopolskie	0,00	0,00
7	Mazowieckie	1,12	4,76
8	Opolskie	0,00	0,00
9	Podkarpackie	0,00	0,00
10	Podlaskie	0,00	0,00
11	Pomorskie	0,00	0,00
12	Śląskie	2,04	16,67
13	Świętokrzyskie	0,00	0,00
14	Warmińsko-Mazurskie	0,00	0,00
15	Wielkopolskie	0,00	0,00
16	Zachodniopomorskie	0,00	0,00

B. Kwestionowane parametry

W omawianym okresie w próbkach gazu skroplonego (LPG) kwestionowano następujące parametry (w nawiasach podano liczbę próbek kwestionowanych ze względu na dany parametr w roku 2008):

- liczba motorowa (MON) – 1 (4),
- całkowita zawartość siarki – 3 (5),
- temperatura, w której względna prężność par jest mniejsza niż 150 kPa – 2 (9),
- zapach – 0 (5),
- badanie działania korodującego na miedź – 5 (43).

W 90% kwestionowanych próbek wymagań jakościowych nie spełniał tylko jeden parametr.

3. KONTROLA JAKOŚCI BIOPALIW CIEKŁYCH

W roku 2009 kontrola jakości biopaliw ciekłych prowadzona była na terenie całego kraju. Próbki biopaliw, m. in. z uwagi na brak tego rodzaju paliwa w ofercie bądź likwidację prowadzonej działalności, zostały pobrane na terenie dziewięciu województw (tj. kujawsko – pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego), w których skontrolowano 9 stacji i 9 hurtowni oferujących ten rodzaj paliwa. Do badań laboratoryjnych pobrano 18 próbek biopaliw ciekłych, w tym 11 próbek estrów stanowiących samoistne paliwo (B-100) oraz 7 próbek oleju napędowego zawierającego 20% estrów (B-20).

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono, że 6 próbek biopaliw ciekłych (2 próbki B-20 i 4 próbki B-100) nie spełniało wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 8 września 2007 roku, co stanowi **33,3%** zbadanych.

W próbkach oleju napędowego zawierającego 20% estrów kwestionowano następujące parametry (w nawiasach podano liczbę próbek kwestionowanych ze względu na dany parametr w roku 2008):

- zawartość FAME 1 (3),
- odporność na utlenianie 0 (1),
- temperatura zapłonu 1 (0).

Natomiast w próbkach estrów stanowiących samoistne paliwo kwestionowano parametry (w nawiasach podano liczbę próbek kwestionowanych ze względu na dany parametr w roku 2008):

- temperatura zapłonu 2 (3),

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- stabilność oksydacyjna w temperaturze 110°C 0 (2),
- zawartość FAME 0 (1),
- zawartość metali grupy II (Ca + Mg) 1 (1),
- zawartość fosforu 1 (0),
- zawartość wody 0 (1),
- zawartość siarki 2 (1).

4. KONTROLA JAKOŚCI LEKKIEGO OLEJU OPAŁOWEGO (w zakresie zawartości siarki)

W okresie od stycznia do grudnia 2009 roku kontrola jakości lekkiego oleju opałowego prowadzona była na terenie całego kraju. Próbki tego rodzaju paliwa, m. in. z uwagi na brak lekkiego oleju opałowego w ofercie bądź likwidację prowadzonej działalności, zostały pobrane na terenie siedmiu województw (tj. dolnośląskiego, kujawsko – pomorskiego, lubuskiego, podlaskiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego), w których skontrolowano 10 podmiotów oferujących ten rodzaj paliwa, pobierając do badań 10 próbek lekkiego oleju opałowego.

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono, że wszystkie zbadane próbki spełniały wymagania jakościowe określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 4 stycznia 2007 roku.

III. WYKORZYSTANIE USTALEŃ KONTROLI

A. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- przygotowywano i okresowo uaktualniano „Listy skontrolowanych stacji paliw/hurtowni uwzględniające uzyskane wyniki badań laboratoryjnych sprzedawanego w dniu kontroli paliwa” (odrębnie dla kontroli paliw ciekłych i gazu skroplonego (LPG)), które publikowane są na stronach internetowych Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (www.uokik.gov.pl),
- w związku z przekazanymi przez wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej 104 sprawami, w których kontrola wykazała paliwo niespełniające wymagań jakościowych, Prezes UOKiK wszczął 77 postępowań administracyjnych i wydał, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, 62 decyzje zobowiązujące kontrolowanych przedsiębiorców do uiszczenia kwot stanowiących równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych, z których do chwili obecnej, do budżetu państwa wpłynęła łączna kwota 43 919, 50 zł (dotyczy 36 wydanych decyzji),
- w maju i czerwcu 2009 roku opracowano i przedstawiono Komisji Europejskiej i Radzie Ministrów, Raporty dotyczące jakości paliw w Polsce w 2008 roku.

B. Inspekcja Handlowa

- wydano 16 decyzji o wycofaniu z obrotu paliw niespełniających wymagań jakościowych w przypadkach wyraźnych odstępstw oraz przekazano informacje o tych faktach wojewódzkim inspektoratom Ochrony Środowiska,
- przekazano do właściwych miejscowo Prokuratur Rejonowych, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 31 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (informacja w pkt C),
- przekazano do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki informacje dotyczące ujawnionych przypadków naruszenia warunków udzielonych koncesji na obrót paliwami ciekłymi oraz przepisów Prawa Energetycznego (informacja w pkt D),
- przekazano wyniki kontroli odpowiednim służbom, takim jak: urzędy celne, urzędy skarbowe, policja.

C. Prokuratury

Z informacji uzyskanych z wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej wynika, że do 31 grudnia 2009 roku, w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami w zakresie jakości paliw ciekłych w trakcie kontroli prowadzonych w roku 2009, skierowano do prokuratur 90

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, z których dotychczas wszczęto dochodzenia w 64 przypadkach. Zakończono postępowania w 47 sprawach, z których:

- umorzono postępowania w 36 przypadkach z następujących powodów:
 - nie wykryto sprawcy – 8,
 - brak znamion przestępstwa – 22,
 - znikoma szkodliwość czynu – 1,
 - czynu nie popełniono – 5,
- umorzono warunkowo 1 postępowanie,
- odmówiono wszczęcia postępowania w 3 sprawach,
- skierowano do sądów 7 aktów oskarżenia,
- w 17 przypadkach postępowań jeszcze nie zakończono.

W pozostałych 26 sprawach zawiadomienia nie zostały jeszcze rozpatrzone przez prokuratury i sądy.

D. Urząd Regulacji Energetyki

Do 31 grudnia 2009 roku skierowano do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki informacje dotyczące 76 stacji paliw i hurtowni, gdzie stwierdzono naruszenie warunków udzielonych koncesji na obrót paliwami ciekłymi oraz przepisów ustawy Prawo Energetyczne (w tym dotyczące 21 stacji z kontroli prowadzonej w roku 2008). Prezes URE na podstawie posiadanych kompetencji może cofnąć koncesję w przypadku prowadzenia działalności z rażącym uchybieniem warunków ustalonych w koncesji, nałożyć karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 15% przychodu osiągniętego przez przedsiębiorstwo w poprzednim roku podatkowym wynikającego z działalności koncesyjnej oraz nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa w kwocie nie większej niż 300% jego miesięcznego wynagrodzenia.